

VESTNIK
PROSVETNIH ZVEZ
V LJUBLJANI IN V MARIBORU.

IZHAJA MESECNO — CELOLETNA NAROČNINA ZNAŠA 15 DIN
NAROČA SE: PROSVETNA ZVEZA V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA 7

ŠTEV. 1

JANUAR 1936

LETO XV

Nov človek v novi dobi

Dr. Vilko Fajdiga

II.

Ako se sedaj vprašamo, kaj storiti spričo druge omenjene značilnosti naše dobe, velike bolezni — zamotanosti v človeški družbi, bi s p. Martindalom iz Londona poudaril, da bo mogoče rešiti probleme sedanje družbe le s tem, če ustvarimo sredi nove poganske novo radikalno krščansko, ki naj bo kvas za testo in luč za temo. Kakor je res, da so gospodarski razlogi v veliki meri vzrok socialne bede in zmede, tako pa je tudi gotovo, da ne bomo nič reformirali, če ne reformiramo najprej človeka. Zato je v prvem delu omenjeno oblikovanje duhovnega človeka istočasno že delo za zdravje družbe. Dobro pa je v Bratislavi poudaril duh. vodja Pax Romanae abbe Grémand, da se mora to duhovno vzgajanje nasloniti na milieu, na osredje, na katerem mora človek živeti. Le taka vzgoja bo bolj zdravilna, bo človek zanjo bolj dostopen, ker je mnogo bolj konkretna. Najbolj naravno osredje, v katerem človek živi pa je poleg družine gotovo njegov stan. Stanovi so bili posebno v srednjem veku življenje, gibanje, izraz in zdravje družbe in to velja še danes. V kolikor so zanemarjani — zabrisani, v toliko pomeni to veliko škodo za družbo. Zato je bila v zadnji dobi po-

novno že poudarjana t. z. stanovska misel, t. j.: vsak stan človeške družbe, bodisi bolj preprosti: delavec, kmet, obrtnik, železničar itd., ali bolj izobraženi: zdravnik, advokat, uradnik, tudi duhovnik, naj se zave vseh svojih stanovskih pravic in dolžnosti, svoje stanovske odgovornosti za družbo, posebno pa naj vsak stan začne samega sebe krščansko pojmovati. Kristus je s svojim univerzalnim evangelijem prinesel smernice življenja tudi za one posamezne stanove. Ko bodo stanovi v svojem življenju — delu postali zopet Kristusovi, se bo po njih Kristus sam vrnil v človeško družbo. Zato ni čudno, če se je po svetovni vojni obenem z raznimi mladinskimi gibanji za prenovitev sveta v Kristusu redno pojavljala tudi stanovska misel in smo se hrepeneče ozirali v čase onega veka, v katerem so bili stanovi tako značilno verni.

To misel so prevzeli nato kat. sociologi, to misel je poudaril močno Pij XI. v svojih socialnih okrožnicah in jo naložil kot smernice sodobne socialne obnove. Že prej, posebno pa od tedaj dalje, se je stanovska misel začela realizirati posebno v Franciji, Belgiji, Holandiji in Italiji. Začela so se tako imenovana specializirana gibanja, sta-

novska gibanja kat. mladine, katerih najbolj dosledno izvedeno obliko nam kaže delovski žosizem. Vsem tem gibanjem je skupna volja oblikovati poduhovljenega človeka, elitnega katoličana, apostola svojega časa, toda ta cilj hočejo stanovska gibanja doseči v svojem stanu, s pomočjo svojega stanu in za svoj stan, ali kakor se izraža bolj splošno prava beseda: dans le milieu, por le milieu, pour le milieu. Razlogi so sledeči: za delavca je n. pr. tisti katolicizem, tisto poduhovljenje najbolj sprejemljivo, ki je njegovim pravicam in dolžnostim primerno prirejeno, ki ga vodi in dviga v njegovi bedi in nevednosti, ki upošteva njegove želje in zahteve, njegove zmožnosti, njegovo tovarno, njegovo družbo. Tak katolicizem, ki spoštuje vse, kar je delavskega in se trudi za vse, kar je delavskega, ki dela na tem, da je delavec ne samo velik v svoji veri, ampak tudi velik v svoji stroki, tak katolicizem je zanj privlačen in ga razume! In če mu tako vero pridiguje njegov stanovski tovariš, ki je dober delavec in dober vernik, in se mu pokaže, kako najlepše se da to dvoje združiti, da je delavec najboljši delavec kadar je katoliški delavec, bi gotovo mnogo raje šel za njim kot če mu katolicizem pridiguje buržuj, ki mu, opravičeno ali neopravičeno očita, da sploh ne pozna delavskega stanu in mu v resnici pravilno nauka Kristusa-delavca podati ne more. Tu se pokaže, kako daleč je gledal sv. oče, ko je zahteval, da naj bodo apostoli delavcem delavci, delodajalcem delodajalci in podobno. Enako n. pr. velja za kmeta. Kako nas bo razumel kmet, če mu bomo govorili o splošnih, vzvišenih resnicah, toda tisti hip, ko se bo beseda približala njegovi pameti in njegovim znojnim kapljam, t. j. ko bo stanovsko usmerjena, tedaj se mu bo zdelo kot da je prišel domov. Katolicizem, ki ve zanj, ki mu daje moči, ne samo za premagovanje skušnjav, ampak tudi za zvesto ljubezen do domače zemlje, tisti, ki je izrazito stanovsko usmerjen, bo najbolj zmagoval in pripomogel, da se bo v kmečkem stanu tvorila tista skupina radikalno katoliških kmetov, ki

bodo šli na apostolsko delo za svoj stan in družbo. Isto bi morali reči o obrtnikih, železničarjih itd. Tako delo za zdravje družbe se ne sme omejevati na nižje stanove, ampak se mora predvsem pokazati tudi pri višjih, pri zdravniškem, učiteljskem, uradniškem itd., saj so ti stanovi posebno krivi gnilobe v družbi in zato tudi posebno potrebni prenovitve v Kristusu. Danes se namreč včasih res zdi, kot da je stan od vere nekaj čisto ločenega in je celo takozvani kat. zdravnik pri maši katoličan, v operacijski sobi nekristjan, advokat v nedeljo katoličan, čez teden v pisarni kakor pogan. Torej v stanu, ki zavzema veliko večino vsega njihovega časa, pa niso katoličani. To ni zdravo in pravilno, zato niso stanovi zdravi. Zato mora tudi pri teh stanovih biti katolicizem tako usmerjen, da bo vzgajal ne samo pobožne vernike, ampak dosledne katoliške zdravnike, advokate, profesorje itd. Na to bo treba paziti že v dijaških letih, tako usmeriti pa še posebno stanovsko življenje na univerzi. To je zahteva novega časa za novega človeka. Te smernice katoliškega gibanja v svetu bo treba vse bolj uveljaviti tudi pri nas. Najprej pri elitnem gibanju KA same, potem pa tudi v vsej ostali katoliški aktivnosti, torej tudi v prosveti. Naša prosveta sprejmi tako pojmovano stanovsko misel za enega svojih temeljev v bodočnosti. Res je, da bo treba računati z danimi razmerami, kjer te izrazite stanovske usmerjenosti in razčlenbe še ni. Vendar pa se bo vse bolj dalo delati za izrazito kmečko prosveto, delavsko prosveto, dekliško prosveto itd., ki naj ima namen izdatno pripomoči k vzgoji čim večjih skupin odločnih katoliških kmetov, kat. delavcev, kat. obrtnikov, pa tudi kat. uradnikov, kat. učiteljev. Tista splošna prosveta, ki smo je bili doslej deležni, je res prinesla neizmerno dobrega, toda človeku se včasih zdi kot zdravila za vse bolezni, zato pa ni bilo videti onih velikih učinkov, ki bi jih stanovsko usmerjena kat. aktivnost rodila. Če naj se že apostolat stanovsko usmeri, se mora kulturni apostolat prosvete seveda tudi. S tem bodo naša društva deležna tudi

nove živahnosti, saj bo vsak prišel v svoje in rad priznal, da v društvu res nekaj dobi. Ko bo prosveta v tem smislu preurejala svoje delo, bo seveda morala na široko odpreti vrata vsem kat. strokovno-stanovskim društvom in prireditvam, raznim tečajem, strokovnim razstavam, specialnim predavanjem itd. Prosvetna centrala bo tozadevno morala sestaviti svoj novi prosvetni program. Če ga bo premišljeno sestavila in upoštevala neprestano posebnosti, da se mora katolicizem s posameznim stroko ali stanom zlit v lepo organično enoto, uspeh tem prizadevanjem ne bo mogel izostati.

Naj za konec v podkrepitev stanovske misli navedem še najmodernejši slučaj: okrožnica, ki jo je dobilo uradništvo od svojih organizacij, naj bojkotira vse kulturne liste, revije, organizacije in prireditve, je izrecno zahtevala, da je treba ostati zvest strokovnim in stanovskim listom ter organizacijam.

Kakor je ta okrožnica zgledala barbarska, je pa vendar opozorila katoličane na to, da bo njihovo gibanje ohranjalo in si zagotovilo in vplivalo na ljudi toliko bolj, kolikor bolj se približa njihovemu stanovskemu in strokovnemu gibanju. Tudi to je zahteva novega časa za novega človeka.

Nov človek v novem času je torej tisti, ki je sam zase res poduhovljen, takorekoč drugi Kristus, odtegnjen sodobnemu materializmu. Seveda ne sme teh globin sebično hraniti zase, ampak z njimi napolnjevati praznine okrog sebe.

Družabno pa je nov človek tisti, ki je ves strokovno-stanovsko usmerjen, ali istočasno najboljši katoličan osredja in stanu, v katerem živi. Vse kat. delo, ki ga vodi in ureja KA, imej namen, oblikovati brez odlašanja in komodnosti novega človeka v omenjenih smereh, kat. prosveta naj pri tem delu navdušeno in požrtvovalno prevzame svoj velik delež.

(Konec.)

Ženski odseki v Prosvetnih društvih

Po naših Prosvetnih društvih, ki so bila tekom leta oživiljena, so se osnovali odseki za dekleta in odseki za fante, ki vršijo sistematično, načelno, versko in prosvetno vzgojo pri naši mladini. Ta vzgoja se podaja popolnoma individualno na večernih sestankih, kjer se obravnava za vsak sestanek določena tvarina, bodisi, da je to knjiga o načelih, ali knjiga o vzgoji itd. Ker je ta prvi korak izveden, je treba pristopiti k drugemu delu, t. j. osnovanje odseka za naše matere, za slovenske žene. Marsikje smo slišali popolnoma upravičeno pripombo članice Prosvetnega društva, ki pravi: za vse skrbi naše društvo, le za nas matere, za žene nima ničesar. Ta očitek je popolnoma upravičen. Kako lepi so uspehi ženskih odsekov, ki vršijo leta in leta važno delo s tem, da zbirajo zlasti po delavskih okrajih matere, žene na sestanke, kjer tudi te dobivajo vzpodbudo za vzgojno delo v družini, za kulturo srca in duha in za ljubezen do otroka. Mnogi mislijo, da so taki odseki možni le v delavskih krajih, po trgih in

mestih, da pa temu ni res, navedimo za vzgled delo ženskega odseka **Prosvetnega društva v Boh. Bistrici**, torej izključno kmetijski župniji. Ondotni odsek je priredil tridnevni tečaj za poročene žene in matere od 12. do 15. decembra. Ogromna udeležba priča, kako potrebni so taki tečaji za žene in tudi za dekleta od 18. leta dalje. Poglejmo le dnevni red programa: 12. decembra ob 1/2 8. uri zvečer je otvoril predsednik društva, agilni ing. g. Jože Sodja tečaj. Razložil je namen in pomen teh predavanj in utemeljil nad vse potrebno ustanovitev ženskega odseka. Sledilo je nato predavanje dr. Josipa Petriča: O materi in otroku. Predavanje je obsegalo sledeče točke: 1. duševna izobrazba žene, 2. duševne bolezni, 3. spolne bolezni, 4. rak na maternici, 5. o spočetju, 6. splav in njegove hude posledice, 7. kako naj skrbi mati za svoje telo v času nosečnosti. Predavanje je bilo zaključeno ob 10. uri zvečer in se ga je udeležilo 160 udeleženk. Naslednji dan 13. decembra je bilo že ob 7. uri zjutraj drugo predavanje zdrav-

nika dr. Josipa Petriča. V drugem predavanju se je predavatelj dotaknil sledečih vprašanj: 1. novorojenček, 2. nega dojenčka, 3. družinska sreča, 4. plemenitost srca. Zaključil je predavanje ob 1/2 9. uri dopoldne. Udeležilo se je tega predavanja 80 poročenih žena.

Naslednjih predavanj pa so se udeležile tudi dekleta od 18. leta. Tretje predavanje je bilo 13. decembra ob 1/2 8. uri zvečer. Predavala je predsednica S. K. Ženske zveze gđc. Anica Lebar. Naslov predavanja je bil: Apostolat žene v domu, družini, sosesčini, vasi, občini, javnosti in državi. Ko je razložila pomen apostolata, je prešla na nalogo, kako ta apostolat vršimo, kot žena v družini, kot žena v prosvetnem društvu, kot članica K. A. Pokazala je na nujno potrebo ženskih odsekov, kjer se zbirajo žene in dekleta k sestankom, predavanjem, zabavi, izobrazbi, k ročnemu delu itd. Nato je prešla na lastnosti, katere mora imeti žena do splošnosti, do pripadnosti k stranki, kako čuva vero v družini, šoli, v vasi in župniji. Predavanje je bilo zaključeno ob 10. uri zvečer. Udeležilo se ga je 230 žena in deklet. 14. decembra zjutraj je bilo četrto predavanje, posvečeno: Materi vzgojiteljici. Vera je vodnica žene. Posebne so naloge kmečke žene, zlasti ljubezen do kmečkega doma in miselnosti, poznati mora slab vpliv mesta na kmečke domove, ceniti mora srčno kulturo v kmečkem domu, ki mora biti odsev lepote in toplote. Kako lep je spomin na domači dom, to človek čuti v tujini. Moderni čas pa razdira kmečke domove, zato se človek z mestno masko nikakor ne počuti dobro pod kmeto streho. Skrb kmečke matere mora iti za tem, da se ohranijo lepe družinske navade, šege in običaji, prvo mesto pa mora zavzemati vera in domača župna cerkev. Kljub zgodnji jutranji uri je znašala udeležba 80 žena in deklet. Peto predavanje je bilo isti dan zvečer ob 1/2 8. uri. Razpravljalo se je vprašanje, kakšen naj bo delež žene v izobraževalnem, socialnem in karitativnem in gospodarskem smislu. V socialnem in karitativnem smislu je gotovo na prvem mestu

duhovna in telesna dobrota žene in žrtev do družine. Močna pa mora biti tudi skrb kmečke matere za hčerke, ki gredo v tujino. Šesto predavanje je bilo posvečeno ženi in verski vzgoji, to predavanje je imel č. g. župnik Zabret z Bleda. Pokazal nam je ženo kot duhovnico v družini, kako vsaja v otroke ljubezen do Boga, in to s pomočjo verskih listov in nabožnih knjig. Mati je prva, ki uči, ki moli, ki daruje, deli milosti, ona je voditeljica, učiteljica otrokova. Iztrebiti mora takoj plevel, ki raste in poganja že pri otroku. Tega predavanja se je udeležilo 135 udeleženk. 15. decembra popoldne pa je bilo zaključno predavanje, posvečeno verski vzgoji mladine. Temelj: posvečevanje nedelj, dober zgled, vestno izvrševanje verskih dolžnosti. Predsednik društva ing. Sodja se je zahvalil vsem predavateljem, pa tudi vsem onim ženam in dekletom, ki so se udeleževale tečaja. Sledila je pesem „Moji mamci“, pesem o materi in se je tečaj zaključil z lepo poučno igro „Sv. Elizabeta“. Zaključne prireditve se je udeležilo 300 žena in deklet.

To poročilo naj bo za zgled vsem onim društvom, katera pravijo, da so ženski odseki nepotrebni v društvu. Mi pa pravimo, da so najbolj važni, najbolj potrebni, zato naj društva takoj pospešijo njihovo ustanovitev in jo sporoče Prosvetni zvezi.

*

SK Ženska zveza v Ljubljani, Masyrkova c. 12, je imela v nedeljo dne 19. januarja ob 10. uri dopoldne v pisarni Kolodvorskega misijona redni občni zbor z dnevnim redom: odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora, poročilo odbora, predlogi in sklepi, sprememba pravil, volitve in slučajnosti. — Zdravstvene tečaje je pripravljena Zveza prirediti tri nedelje v januarju, februarju in marcu. Na teh tečajih se nudi teoretsko in praktično podajanje nege bolnika in prva pomoč v domači hiši. Pogoji za prireditev takega tečaja so povrnitev fiktivnih stroškov za tečaj. Društva, ki žele te tečaje, naj nemudoma to sporoče SK Ženski zvezi v Ljubljano.

Radio in Prosvetna zveza

9. januarja t. l. je Prosvetna zveza po svojih zastopnikih, dr. Česniku, g. blagajniku Levcu in ravnatelju Zoru, prevzela Radio oddajno postajo zopet v nadaljno eksploatacijo. S tem dnem je bila popravljena vsaj deloma krivica, izvršena nad Prosvetno zvezo 17. februarja 1933. Skoro tri leta je minulo, predno je prišla Prosvetna zveza do svojih pravic in se je obnovila pogodba, sklenjena 1. 1928. med Prosvetno zvezo in ministrom pošte. Zveza pa se je morala odpovedati odškodnini in obrestim, kar je znašalo preko 600.000— Din, ako je hotela dobiti postajo zopet v svoje roke. Vse svoje premoženje je založila in poleg tega je najela še veliko posojilo 1. 1928., da je omogočila življenje slovenski radiofonski postaji. Skozi pet let je vodila postajo brez kakih pritožb v splošno zadovoljnost doma in na tujem. Saj so dopisi na razpolago, s kakšnim veseljem so poslušali to postajo in njen program koroški in goriški Slovenci, pa tudi inozemci. Lahko rečemo, da je bil njen program v srednji Evropi eden najbolj privlačnih.

Veliko društev je bilo, ki so v svojih čitalnicah in društvenih sobah nabavili radio aparate. Naj bi se tudi to delo obnovilo. Večer za večerom naj se zbirajo člani in poslušajo lepa predavanja, ki jih nudi Radio oddajna postaja. Opozorjamo zlasti na kmetijska predavanja ob nedeljah popoldne, kakor tudi na ženska predavanja, zdravstveno uro itd. Marsikatero društvo je že samo

sodelovalo ob priliki reportaže, kot n. pr. iz Kranja, Jesenic, Celja, Maribora in drugod. Pripravljeni smo zopet tudi potom radiofonije stopiti v stik z našimi prosvetnimi društvi, katera naj mislijo, kako bi tekom leta priredila lepo reportažo iz svojega kraja v širni svet. Taka reportaža pa mora obsegati več točk programa kot običajna društvena prireditvev. Nuditi mora celotno sliko življenja dotičnega kota naše zemlje. Plastično mora izžarevati taka reportaža krajevne zanimivosti v jeziku, v pesmi, v glasbi, v gospodarskem življenju, v socialnem in stanovskem oziru. Skratka reportaža mora biti dobro pripravljena, podana, če le mogoče ob priliki kaknega izrednega dogodka, nuditi mora celotno plastično sliko vsega kulturnega, socialnega in gospodarskega življenja.

Ker pa vemo, da poslušajo s posebno ljubeznijo postajo tudi naši izseljenci, zato bo treba tudi njim posvetiti več oddajnih ur, vsaj mesečno po eno. Tudi oddaje za izseljence morajo biti skrbno pripravljene, zanimive in morajo dihati vso toploto, ki jo čuti domovina do njih. Vodstvo postaje ne bo pozabilo na brate, ki bivajo izven meja naše države. Upoštevali bomo njihove prošnje in želje. Saj je to v današnjem času edina vez, ki jih veže še z narodom.

Vse želje in nasvete, kar se tiče oddaje in sporeda, pošiljajte na Prosvetno zvezo, Ljubljana, Miklošičeva c. 7, ali na Radio oddajno postajo.

Film in naša društva

Nad 50 društev je od obnovitve priredilo že predavanje s skioptičnimi slikami in s filmom o Evh. kongresu. Dasiravno je film komaj 415 m dolg, vendar je za vsako župnijo lahko rečemo dogodek, ko gledajo udeleženci kongresa film. V mnogih krajih ob filmu prepevajo lepe evharistične pesmi, ki so jih peli na kongresu v Ljubljani. Ob taki priliki je opazati, da udeleženci znova doživljajo one lepe prizore in dogodke, ki se ne dajo ni-

kakor opisati z besedami, temveč le čutiti in doživeti s srcem. Temu veliko pripomore film.

Ta važna kulturna iznajdba, ki v gotovem oziru prekaša knjigo in časopis, si utira pot v širni svet. Kakor je knjiga dobra ali slaba, tako je tudi pri filmu. Slabih knjig in slabih listov se obrnimo s tem, da naročamo dobre knjige in dobre liste. Tako moramo tudi na polju filma zahtevati le dobre stvari, ki služijo umski poglobitvi, pa tudi

kulturi srca. Važna naloga Prosvetnega društva je torej skrbeti za dober film. Ni naš namen siliti s filmom v naše kmečke prosvetne domove, nikakor ne, toda v krajih, kjer nedeljo za nedeljo tečejo v kinematografih dvomljivi ali slabi filmi, v take kraje moramo z dobrim filmom.

Prosvetna zveza si je nabavila ravnokar film „**Sv. Elizabeta**“. Nedavno je minulo 700 let od njenega rojstva. Delovanje te žene je zapustilo globoko sled na karitativnem polju, ki ga pri nas vršijo Vincencijeve in Elizabetne konference. Film nam kaže ljubke prizore iz njene mladosti, ko je bila vzgojena v duhu sv. matere Cerkev, pa je že čutila v svoji notranjosti višji klic, kakor so ga čutile njene sovrstnice. Pri igri, pri zabavi so njene misli romale pod križ, večkrat je vodila svoje tovarišice v cerkev pred tabernakelj. Kot mala nerazvita deklica je bila po svojih roditeljih zaročena s turinškim grofom, kateremu je ostala zvesta do njegove smrti. Ko je bilo rojeno prvo dete, ga je ponesla sama, bosonoga, v cerkev in ga posvetila Bogu, kakor je posvetila svoje življenje z dobrimi deli za siromake in bolnike.

Ko je sv. Frančišek Asiški slišal o premnogih dobrih delih sv. Elizabete, ji pošlje v spomin svoj plašč, katerega ona nosi in hrani v slavo sv. darovatelja. Vidimo jo v filmu, kako skromno je njeno življenje, kako pomaga siro-

makom, streže bolnikom in tolaži žalostne. Vse svoje imetje, da celo svoje lastne obleke daruje v ta namen, ker je pač prepričana, da ni namen njenega življenja uživati sadove sveta, katere nudi bogastvo, temveč da mora služiti Odrašeniku, slediti njegovim naukom in zapovedim. V oni dobi zadoni bojni rog, ki kliče na križarske vojske, da bi oteli sveto deželo izpod turškega jarma. Tudi njen soprog sledi bojnemu klicu, gre v Palestino, kjer je našel hladen grob. Ko je izvedela sv. Elizabeta za njegovo smrt, posnema velikega svetnika sv. Frančiška Asiškega, odreče se vsemu bogastvu, vsemu imetju, posveti vse svoje življenje molitvi in rešitvi neumrjochih duš. Sprejeta je bila v samostan, kjer je preživela ostale dni svojega življenja za zidovi samostana. Po njeni smrti so jo dvignili na oltar in kjerkoli bivajo verniki, povsod čuvajo njen spomin in jo posnemajo zlasti pri dobrodelnosti.

To je glavna vsebina omenjenega filma, katerega izposoja Prosvetna zveza, proti odškodnini 125.— Din za predstavo. Film je dolg 1800 m. Toplo ga priporočamo zlasti v krajih, kjer delujejo Vincencijeve in Elizabetne konference. Prosvetna društva pa se naj zavedajo, da morajo vsako leto vsaj eno prireditev obrniti v dobrodelne namene za domače reveže in siromake. Ali ne bi ta film nudil primerne vsebine za dobrodelni dan?

Ljudska knjižnica

Prosvetna zveza v Ljubljani je zbrala za božične praznike književni dar, t. j. 6 zabojev knjig in revij, katere je poslala slovenskim delavcem v Srbijo, 2 zaboja pa na Kočevsko, ki naj tvorita jedro knjižnic, ki se snujejo med Slovenci, ki bivajo na Kočevskem. Spoznali smo ob tej priliki, da se s takimi zbirkami res nekaj doseže. Zato tudi društvom po deželi priporočamo, naj vsako leto napravijo zbirko knjig in revij v domači župniji, za izpopolnitev svoje knjižnice. Vsled pomanjkanja denarja je to, rekel bi, edini način, kako spopolniti z novimi knjigami in revijami ljudsko knjižnico.

Prosvetna zveza v Ljubljani ima

na razpolago okrog 35 letnikov v Ljubljanskega Zvona in Dom in Sveta. Pripravljena je oddati jih Prosvetnim društvom na deželo po znižani ceni in sicer vezane izvide po Din 50.—, nevezane po Din 30.—. Ima pa tudi več knjig leposlovne in znanstvene vsebine. Na sličen način je bila izpopolnjena knjižnica Prosvetnega društva na Rovih.

Vsem knjižnicam toplo priporočamo knjigo „Govorne motnje s posebnim vplivom na jecanje“. Knjigo je spisal strok. učitelj v gluhonemnici g. Vilko Mazi in jo tudi založil. Skoro ni vasi, kjer ne bi imeli po enega ali več otrok, ki so obteženi s to motnjo, katera pa

se da prav lahko odstraniti, ako se v pravem času nudi knjiga, ki ozdravi jecanje. Knjiga, katero priporočamo, obravnava razne vzroke jecanja, druge motnje pri govoru, in daje zelo važna navodila, kako treba ravnati s takim otrokom v družini in v šoli. Založnik je za ljudske knjižnice znižal ceno, ki stane mesto 23.— Din le 18.— Din s poštnino vred, toda samo v slučaju, ako se nakaže denar naprej, na pošt. ček. račun št. 14926, imetnik Vilko Mazi, Ljubljana, ali pa po poštni nakaznici na naslov: Vilko Mazi, Poljanska c. 15.

Odborom!

Prosvetna zveza je sklenila, da bo začela z revizijami prosvetnih društev. Opozarjamo društva, da imajo v redu sejne zapisnike, kroniko, katera mora obsegati vse važne dogodke in prireditve društva in po možnosti tudi krajevno zgodovino. Pri rokah mora biti Vestnik Prosvetne zveze, zadnja pravila in poslovnik. Sejé naj se vršijo vsaj mesečno s tvarino, ki je za tisti kraj najbolj aktualna.

Prosvetna zveza je poslala v

božičnih praznikih okrožnico, naj bi se prosvetna društva prijavila za kmetijsko gospodarske tečaje, ki obsegajo predavanja iz živinoreje, sadjereje, čebelarstva, travništva in poljedelstva. Za te tečaje so se priglasila sledeča društva: Št. Peter pri Novem mestu, Kostanjevica, Reteče pri Škofji Loki, za sadjarski tečaj prosijo Tunjice, društvo v Podbrezjah, Begunje pri Cerknici, Dragatuš, v Prečni, pri Sv. Gregoriju, v Ribnici in v Kranju. Predavatelji pridejo brezplačno predavat zaželjeno tvarino. Odbor Prosvetne zveze je nalašč v ta namen osnoval poseben referat, katerega vodi g. Ludovik Puš. Namen tega referata je poskrbeti za strokovno izobrazbo članov in članic prosvetnih društev, širiti smisel za kmetsko stanovsko zavest, ohraniti šege in običaje, ki so zrasli na slovenski grudi. Pripravlja tvarino za praznike žetve, za trgatve in za zahvalno nedeljo. Prosi v tem oziru tudi sodelovanja in pomoči podeželskih društev, ki morda hranijo še razne programe sličnih prireditev, katere bo poglobil, da se vse izvršijo v skladu in sožitju s cerkvijo.

Ljudski oder

Ljudski oder si je ob priliki občnega zbora Prosvetne zveze nadel nalogo, spraviti svoje igranje v sklad s cerkvenim letom. Doslej smo ob lepih božičnih praznikih, ob velikih noči in binkošnih zelo pogrešali iger in prireditev, ki človeka pripravijo na praznik, ali mu dotični praznik še bolj poglobijo. Marsikatero društvo se je pripravilo na božični čas z lepo adventno igro kot na pr. „Vrata“ ali pa s predavanjem s skioptičnimi slikami o božični dobi. Povsod so občutili ono pričakovanje velikega dogodka, kateremu se bližamo. Božična igra kot „Henrik, gobavi vitez“, je ravno ob božičnih praznikih slavila svojo zmagoslavno pot po naših odrih. Tudi ta igra je močno vplivala, da smo mogli doživeti lep božič, ne samo v cerkvi, temveč tudi v društvu. Božične skrivnosti naš razum ne more doseči, to skrivnost moremo le doživeti. V skladu s cerkvenim letom je bila podana tudi igra „Trije kralji“. Tako vidimo, da je

lepo izvršil društveni oder svojo nalogo, ako jo je vršil po navodilih naše centrale. Zabavnih prireditev na Štefanovo in na Silvestrovo je bilo letos veliko manj, kakor pred leti. Pričakujemo, da bodo društva, zlasti za postni čas in velikonočno dobo zopet segla po globlji tvarini in nas pripravila in peljala v dobo posta in velikonočni čas. Vse naše društveno življenje naj bo viden izraz tega, kar se dogaja v cerkvi, kar doživljamo v cerkvenem letu.

Tečaj Ljudskega odra, ki se je vršil 5. in 6. januarja v marijaniški dvorani je uspel nad vse pričakovanje. Ogromna udeležba 110 zastopnikov in zastopnic društev kaže, kakšno je zanimanje za nove smernice Ljudskega odra. Napeto smo sledili predavanju g. Petančiča o smislu in organizaciji farne igre. Nato pa nas je vpeljal isti predavatelj v praktično režijo Slehernika. Za marsikoga so bile nove vaje v govorskih zborih. Lepe so bile misli, ki jih je

podal g. prof. France Koblar o bistvu in osnovi drame in gledališča. Naslednji dan je vodil režijo igre „Razvalina življenja“ g. Miloš Stare, g. prof. Kuret pa režijo „Burka o jezičnem dohtarju“. Popoldne pa je bil posvečen masker-

stvu, kar je vodil g. M. Podkrajšek. Hvaležni moramo biti vodstvu Marijanišča, da nam je prepustilo uporabo gledališke dvorane. Tečajniki lahko dobe lepe slike pri Prosv. zvezi po 2-50 Din, katere jim bodo v trajen spomin na ta tečaj.

Prosvetna zveza v Celovcu

je imela 28. novembra v hiši Mohorjeve družbe svoj redni letni občni zbor. Občni zbor je bil izredno dobro obiskan: nad 60 mladih fantov in mož je sledilo referatom. Moški zbor je za uvod občnega zbora zapel „Spomladi res užno je“, kar je dalo vsemu prosvetnemu zborovanju lep narodni okvir. Predsednik, poslanec Poljanec se je v svojem pozdravnem nagovoru spomnil rajnih sodelavcev na prosvetnem polju. Lepe so bile besede posvečene spominu 70letnice rojstva dr. Jan. Ev. Kreka. G. Ogris je podal navdušen referat o ljubezni do rodne grude in do matere jezika. Lepo je vpletel besede kanclerja: „Ostanite zvesti Bogu in narodu, odpadniki niso še nikjer rešili države“. Koncem njegovega referata so zopet navzoči fantje pevci zapeli „Domovina mili kraj“. Na podlagi praktičnih izglede je referiral g. Poljanec o nalogah sodobne slovenske mladine na

Koroškem: molitev, delo in akcija lepega zgleda in lepe besede, ter ljubezen do revežev, vse te lastnosti naj bodo ponos slovenske mladine na Koroškem. Sledilo je čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, nato poročilo tajnika. V Zvezi je včlanjenih 30 delovnih društev, 25 pevskih zborov, ki skupno štejejo 500 pevcov in pevk in 10 tamburaških zborov. Lepo se razvijajo jezikovni tečaji po prosvetnih društvih, kjer se mladina uči čitati slovenske knjige. Odbor je agilno delal in ni zamudil nobene prilike, da ne bi posređoval o katerikoli prosvetni zadevi na pristojnem mestu. Poročilo tajnika je bilo sprejeto z navdušenjem. Pri slučajnostih, ki so temu sledile, je padla marsikatera dobra misel in navet. Veselo dejstvo je, da živi v slovenskem delu Koroške, zdrav, mlad narod, ki hoče tudi kot narodna manjšina javno pokazati svojo kulturno bitnost.

Glasilo slovenskih fantov

Z novim letom se prične tudi novi letnik Kresa, ki je glasilo naše Zveze fantovskih odsekov. Na tečaju zveze in na raznih sestankih in sejah se je začrtal Kresov program za l. 1936. Kres bo prinašal važne načelne članke, oziral se bo pa tudi na posebne stanovske potrebe naših kmetskih in delavskih fantov. Prinašal bo tudi lepo izvirno povest in še mnogo drugih zanimivosti. Naloga naših fantov je, da v Kres pridno dopisujejo, da ga pridno bero in zlasti še pridno širijo. Vsak član fantovske

organizacije mora postati naročnik, bravec in razširjevalec Kresa. Za člane odseka naročajte Kres skupno. Razdajanje Kresa, pobiranje naročnine je že samo po sebi važno organizatorično delo, ki okrepljuje skupnost. Za skupne naročnike je naročnina 18 Din, za posamezne pa 20. Naročajte Kres kar na upravo (Misijonska tiskarna Groblje—Domžale) z dopisnico, dopise pa pošiljajte na urednika (Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva 7).

Fantje, na delo!

Vseblina: Nov človek v novi dobi. — Ženski odseki v Prosvetnih društvih. — Radio in Prosvetna zveza. — Film in naša društva. — Ljudska knjižnica. — Ljudski oder. — Prosvetna zveza v Celovcu. — Glasilo slovenskih fantov.

Uprava: Pisarna Prosvetne zveze, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7. — Odgovorni urednik in izdajatelj Vinko Zor, Sv. Petra c. 80. — Za Zadržno tiskarno v Ljubljani: Maks Blejce